

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden lausuntopyyntö 00700/20/4113

YMPLTK 04.06.2020 § 39

Asian valmistelija: rakennustarkastaja Matti Nikupeteri puh 044-7432236

Hämeenlinnan hallinto-oikeus kehottaa tuulivoimalan jatkolupaa koskevan valituksen johdosta antamaan ympäristölautakuntaa antamaan asiasta lausuntonsa. Lausunnossa tulee antaa selostus asiasta, vastata oikeudenkäynnin osapuolen esittämiin vaatimuksiin ja niiden perusteluihin sekä lausua esitetystä selvityksestä.

Valittajien mukaan ympäristölautakunnan päätös tulee kumota. Ympäristölautakunta ei voinut pidentää rakennusluvan voimassaoloaikaa työn aloittamista ja loppuunsaattamista varten, koska maankäyttö- ja rakennuslain 143 §:n mukaisia oikeudellisia edellytyksiä rakentamiselle ei ole olemassa. Lisäksi päätös ei ole valittajien mukaan syntynyt laillisessa järjestyksessä.

Vaatimuksia on perusteltu seuraavasti:

1) Tuulivoimalaa ei ole enää mahdollista rakentaa MRL:n 119 §:n edellyttämällä tavalla myönnetyn luvan ja rakennuslupapäätöksessä hyväksytyjen piirustusten mukaisesti, koska lupapäätöksen mukaisen tuulivoimalan valmistus on lopetettu, ja kaikki vaihtoehtoiset nykyisin valmistettavat tuulivoimalat poikkeavat päätöksessä rakennettavaksi hyväksytystä tuulivoimalasta mitoiltaan ja ominaisuuksiltaan. Ilmatar on itse kertonut rakentavansa paikalle rakennuslupapäätöksessä rakennettavaksi hyväksytystä tuulivoimalasta olennaisesti poikkeavan tuulivoimalan, ja saman ovat todenneet kunnan edustajatkin. Tuulivoimalan rakentaminen edellyttää rakennusluvan muuttamista tai uutta rakennuslupaa.

2) Rakennuslupaehtojenkin mukaan rakennuslupa on myönnetty hakemuksen mukaiselle tuulivoimalalle ja muutoslupa on haettava, jos tuulivoimalaan tulee muutos (valmistaja, teho, tyyppi tms.). Hämeenlinnan hallinto-oikeus totesi rakennuslupaa koskevaan valitukseen antamassaan päätöksessä 16/0411/2 21.9.2016, että hakemuksen perusteena olevat selvitykset on tehty lupapäätöksessä mainitulle laitostyypille, ja hakija on ilman em. lupaehtoakin velvollinen hakemaan muutoslupaa hakemuksen muuttuessa. Korkein hallinto-oikeus ei muuttanut hallinto-oikeuden ratkaisua tältä osin, joten tämä oikeuden määräys on lainvoimainen ja sitoo kaikkia viranomaisia.

3) Koska rakennettavan tuulivoimalan mitat ja turbiiniteho sekä mahdollisesti myös valmistaja muuttuvat, ennen muutoslupan myöntämistä myös MRL:n 137 §:n mukaiset rakentamisen erityiset edellytykset on selvitettävä toteutettavaksi valittavalle tuulivoimalalle, eli rakennuslupan muuttaminen edellyttää myös uutta suunnittelutarveratkaisua. Suunnittelutarveratkaisulle ei ole mahdollista myöntää poikkeamista.

4) Suunnittelutarveratkaisuun perustuvan rakennuslupan voimassaoloajalle ei voida myöntää pidennystä töiden aloittamista varten, vaan rakennustyöt tulee aloittaa ennen luvan voimassaoloajan päättymistä. Tässä tapauksessa rakentamista ei kuitenkaan voida aloittaa edes rakennuslupan voimassaoloaikana, koska rakennuslupan mukaista tuulivoimalaa ei voida enää rakentaa valmistuksen loppumisen vuoksi ja rakennettavaan tuulivoimalaan tulevien muutosten vuoksi rakentaminen edellyttää muutoslupaa ja uutta suunnittelutarveratkaisua. Vasta muutoslupan voimassaoloajalle voidaan myöntää pidennystä.

5) MRL:n 143 §:n tarkoittamiin rakentamisen oikeudellisiin edellytyksiin sisältyvät myös MRL:n 137 §:n mukaiset rakentamisen erityiset edellytykset, siksi suunnittelutarveratkaisun perusteella myönnetyn rakennuslupan voimassaolon pidentäminen ei ole mahdollista. Rakentamisen erityisten edellytysten selvittäminen edellyttäisi uutta suunnittelutarveratkaisua, mikä tarkoittaa myös uutta rakennuslupaa.

6) MRL:n 137 §:n mukaiset rakentamisen erityiset edellytykset eivät ole enää olemassa rakennushankkeen ja olosuhteiden muuttumisen vuoksi ja koska sen perusteena olleet ympäristöselvitykset ovat vanhentuneet. Lisäksi ympäristölautakunnan 4.4.2019 tekemä päätös, jolla se perui aikaisemman ympäristöluvan tarpeen olemassaoloa koskevan päätöksensä, muuttaa olosuhteita niin paljon, että rakentamisen erityiset edellytykset eivät siitäkään syystä ole enää olemassa.

7) Koska tuulivoimalan rakentaminen edellyttää rakennuslupan muuttamista tai uutta rakennuslupaa, rakentamista ei voida aloittaa ennen muutoslupan myöntämistä. Muutoslupaa ei voida myöskään korvata MRL:n 150 e §:n mukaisella rakentamisaikaisella muutoksella, koska muutos vaikuttaa naapurien asemaan ja se on lisäksi rakennuslupan ehtojen vastaista (ks. kohta 2).

8) Rakennuslupan mukaista tuulivoimalaa ei voida enää rakentaa valmistuksen loppumisen vuoksi, eikä korvaavan tuulivoimalan

mittoja ja ominaisuuksia ei ole millään tavalla määritelty, rakennettavaa tuulivoimalaa ei ole yksilöity laissa ja vakiintuneessa oikeuskäytännössä tarkoitetulla tavalla, eikä rakennuslupapäätös siitä syystä perustu rakennettavan tuulivoimalan ominaisuuksiin perustuviin selvityksiin. Oikeudellisia edellytyksiä tuulivoimalan rakentamiselle ei siitäkään syystä ole olemassa.

9) Rakennuslupa ei perustu laissa tarkoitettuihin riittäviin selvityksiin melun osalta. Rakennuslupa on myönnetty luvassa tarkoitetun laitostyyppin sileälapaiselle laitosvaihtoehdolle, mutta meluselvitykset on tehty saman laitostyyppin laitosvaihtoehdolle, jossa on sahalaitaiset lavan jättöreunat. Sileälapaisen laitosvaihtoehdon melupäästö on 2,5 dB sahalaitaisen laitosvaihtoehdon melupäästöä suurempi, joten meluselvitykset ovat olennaisella tavalla virheellisiä ja harhaanjohtavia.

10) Koska rakennustöiden aloittaminen ei ole mahdollista ilman muutoslupaa ja uutta suunnittelutarve- ratkaisua, ei ole olemassa oikeudellisia edellytyksiä myöskään jatkoajan myöntämiselle töiden loppuun saattamista varten. Jatkoaikaa voidaan myöntää vasta muutoslualle.

11) Oikeudellisia edellytyksiä tuulivoimalan rakentamiselle ei ole olemassa myöskään siitä syystä, että rakennusluvan hakija ei hallitse rakennuspaikkaa. Rakennuslupa on myönnetty Ilmatar Hartola Oy:lle, mutta maanvuokrasopimuksen mukaan rakennuspaikana toimivan maa-alueen on vuokrannut Ilmatar Windpower Oyj. Ilmatar Hartola Oy ei ole Ilmatar Windpower Oyj:n osakkeenomistaja eikä käytä muustakaan syystä päätösvaltaa tässä yhtiössä.

12) Lisäksi koko maanvuokrasopimus on pätemätön, koska sitä ei ole allekirjoitettu Ilmatar Windpower Oyj:n yhtiöjärjestyksessä määrätyllä tavalla, Maanvuokrasopimuksen on allekirjoittanut henkilö, jolla ei ole yhtiön nimenkirjoitusoikeutta eikä valtuutusta. Ilmatar Windpower Oyj on kyllä kertonut sittemmin siirtäneensä maanvuokrasopimuksen Ilmatar Hartola Oy:lle, mutta pätemätön sopimus on toiselle siirrettynäkin edelleen pätemätön.

13) Myös rakennuslupahakemus on ollut pätemätön, koska sen allekirjoittajalla ei ollut Ilmatar Hartola Oy:n nimenkirjoitusoikeutta eikä valtuutusta.

14) Näistä syistä koko rakennuslupapäätös on pätemätön, ja se on saanut lainvoiman väärin perustein vain siitä syystä, että lupaviranomainen on laiminlyönyt velvollisuutensa varmistaa,

että rakennusluvan hakija hallitsee rakennuspaikkaa. Lainvastaisesti myönnetty rakennuslupa on mitätön, eikä sen voimassaoloa voida siksi jatkaa. Oikeuden tulee todeta rakennuslupa mitättömäksi ja pätemättömäksi.

15) Lisäksi rakennusluvan voimassaolon jatkamista koskeva päätös ei ole syntynyt laillisessa järjestyksessä. MRL:n 143 §:n edellyttämien rakentamisen oikeudellisten edellytysten olemassaoloa ei ole päätöksenteon yhteydessä selvitetty. Ympäristölautakunta on laiminlyönyt sillä tavalla hallintolain 31 §:n mukaisen selvittämismääräyksiensä. Asiaa ei ole ennen päätöstä valmisteltu ja esitelty kuntalaissa tarkoitetulla tavalla, eikä päätöstä ole myöskään ollenkaan perusteltu. Ympäristölautakunta on myös ylittänyt toimivaltansa myöntäessään rakennusluvan voimassaololle pidemmän jatkoajan, kuin sille hakemuksen mukaan haettiin.

16) Ympäristölautakunnan ja esittelijänä toimineen rakennustarkastajan menettely rakennusluvan voimassaoloajan pidentämiseen liittyvän asian käsittelyssä on ollut hyvän hallintotavan, hallinnon oikeusperiaatteiden ja hallinnon lainalaisuusvaatimuksen vastaista.

17) Koska rakentamisen oikeudellisten edellytysten olemassaolon selvittäminen ei ole mahdollista ilman uutta suunnittelutarveratkaisua, valitusoikeutta tulee arvioida MRL:n 193 §:n mukaisesti.

18) Yhtäaikaista käsittelyä koskeva pyyntö: Hämeenlinnan hallinto-oikeudessa on vireillä valitus Hartolan kunnan ympäristölautakunnan päätöksestä 4.7.2019, joka koskee saman Kinkkulanmäen tuulivoima- hankkeen tuulivoimalalle 2 myönnettyä rakennuslupaa. Koska nämä asiat liittyvät olennaisella tavalla toisiinsa, pyydämme, että 3.8.2019 päivätty valituksemme käsitellään yhtä aikaa tämän valituksemme kanssa. Valitusoikeutta tulee arvioida koko hankkeessa tapahtuvien muutosten perusteella.

19) Mikäli hallinto-oikeus ei hyväksy yhtäaikaista käsittelyä koskevaa pyyntöämme, pyydämme, että oikeus varaa meille mahdollisuuden täydentää tätä valitustamme siltä osin, kuin olemme tässä valituksessa viitanneet 3.8.2019 tekemässämme valituksessa esitettyihin seikkoihin ja todisteisiin.

Päätösehdotus

Ympäristölautakunta lausuu asiasta seuraavasti:

Kiinteistörekisterin mukaan kumpikaan valittajista ei omista alueen naapurustossa kiinteistöä eivätkä siten ole lain tarkoittamia

naapureita eikä heillä siten ole ympäristölautakunnan käsityksen mukaan asiassa valitusoikeutta ja valitus tulee siitä syystä ensisijaisesti hylätä.

Valituksessa ei ole esitetty mitään kestäviä perusteita sille, miksi oikeudelliset edellytykset rakentamiselle olisivat rakennusluvan myöntämisen jälkeen muuttuneet estäen rakennusluvan pidentämisen. Rakennuslain 143 § 1 momentin mukaan kyse on oikeudellisten edellytysten jatkumisesta, eikä päätöksessä voida ottaa kantaa siihen, miten tekniset rakentamisen edellytykset, kuten voimaloiden saatavuus tai muut tekniset yksityiskohdat, ovat mahdollisesti muuttuneet rakennuslupavaiheesta.

Koska hanke on tullut vireille jo useita vuosia sitten ja on oletettavaa valitusten käsittelyjen kestävän vielä pitkään, lautakunta katsoo valittajien käsityksen siitä, että koko prosessin ajan markkinoille tuleville uusille voimalatyypeille tulisi hakea uudet rakennusluvut, epätarkoituksenmukaisena ja valitusmenettelyn tarkoituksen vastaisena. Sinällään voimaloiden ominaisuudet mm. meluominaisuuksia suhteen paranevat koko ajan, joten on oletettavaa, että valitusprosessien päätyessä markkinoilla olevat voimalat ovat nykyisiäkin hiljaisempia.

Alueen maankäytölliset rajoitukset eivät ole muuttuneet, joten voidaan katsoa, että rakennuslupien oikeudelliset edellytykset eivät ole muuttuneet rakennuslupien myöntämisaikakohtaan nähden.

Mahdollisen rakennuslupaa koskevan muutosluvan hakeminen on eri asia kuin rakennusluvan pidentäminen, eikä muutosluvan hakeminen ole lain asettama edellytys rakennusluvan pidentämiselle. Siten muutoslupaa ja sen tarvetta koskevat väitteet tulee hylätä.

Hankkeesta on tämän valituksen lisäksi vireillä kaksi eri valitusta saman henkilön allekirjoittamana. Mikäli valitus rakennusluvan pidentämisestä nyt hyväksyttäisiin, tarkoittaisi se, että jo pelkästään itse valitusprosessilla voitaisiin estää hankkeen toteuttaminen, mikä ei lautakunnan mielestä liene valitusmahdollisuuden tarkoitus.

Maanvuokrasopimuksen oikeellisuus on tarkistettu osana rakennuslupaprosessia ja koska siihen ei ole tullut tämän jälkeen muutoksia, ei asiaa tule tarkastella uudelleen osana rakennusluvan jatkamisen myöntämistä.

Ympäristölautakunta katsoo, että asian valmistelussa on noudatettu voimassa olevia säädöksiä ja hyvää hallintotapaa ja pitää valittajien esittämiä väitteitä tältä osin asiaan kuulumattomina ja aiheettomina.

Eri valitusten käsittely samanaikaisesti ei lautakunnan käsityksen mukaan ole tarpeen, koska voimaloiden toteuttamisen samanaikaisesti ei ole teknisesti välttämätöntä ja riipu toisistaan.

Rakennuslupahakemuksen väitetty pätemättömyys ei ole asia, josta valitusoikeutta on olemassa tämän päätöksen perusteella ja kaikki asiaa koskevat väitteet tulee siten hylätä. Jo lainvoimaisten rakennuslupien jatkamisen yhteydessä ei lautakunnan mielestä voida arvioida uudelleen jo lainvoimaisten lupien sijaintia, melumallinnusta, tuulivoimalan siipimallia ja muita itse rakennuslupaan tai lainvoimaiseen kaavaan liittyviä yksityiskohtia.

Päätös

Ympäristölautakunta hyväksyy päätösehdotuksen. Lisäksi lautakunta korostaa, että alkuperäinen lupapäätös ja sekä sen perusteena oleva suunnittelutarveratkaisu ovat molemmat tulleet lainvoimaisiksi korkeimman hallinto-oikeuden päätöksillä, eikä sen jälkeen ole tullut olosuhteisiin muutoksia.